

**WYDZIAŁ MATEMATYKI
i INFORMATYKI**
Uniwersytet Łódzki

Gabriel Ozeg

Nr albumu: 395263

System antykolizyjny na mikroprocesorze
Raspberry Pi

Praca magisterska
na kierunku Informatyka

Praca wykonana pod kierunkiem
dr Paweł Zajaczkowski
Katedra Informatyki Stosowanej

Łódź, 2025

Słowa kluczowe: Przetwarzanie obrazu, Głębia obrazu, Metody pomiaru odległości w czasie rzeczywistym, Zastosowania w robotyce

Title in English: Collision avoidance system on Raspberry Pi microprocessor

Keywords: Image Processing, Image Depth, Real-Time Distance Measurement Methods, Applications in Robotics

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Natura kamery	9
2.1. Ogniskowa obiektywu	10
2.2. Dystorsja obrazu	12
3. Stereowizja	15
3.1. Kalibracja	15
3.2. Rektyfikacja stereo	17
3.2.1. Geometria epipolarna	18
3.2.2. Macierz fundamentalna i esencjalna	18
3.2.3. Macierz obrotu i wektor translacji	19
3.2.4. Algorytm Hartley'a	19
3.2.5. Algorytm Bouguet'a	20
3.3. Mapa dysparycji	20
3.3.1. Algorytm StereoSGBM	21
3.3.2. Algorytm StereoBM	22
3.4. Filtr WLS	24
3.4.1. Filtr zamkający	25
3.5. Triangulacja	26
4. Funkcjonalność projektu	27
5. Wnioski i możliwe ulepszenia	45
Spis rysunków	46
Bibliografia	49

Rozdział 1

Wstęp

Przetwarzanie obrazu cyfrowego stanowi jedną z kluczowych dziedzin współczesnej informatyki oraz inżynierii komputerowej, znajdującą zastosowanie w wielu obszarach życia codziennego, przemysłu i nauki. Głównym celem tej dziedziny jest analiza, przekształcanie oraz interpretacja danych wizualnych przy użyciu metod matematycznych, algorytmów komputerowych oraz technik sztucznej inteligencji. Przetwarzanie obrazu umożliwia nie tylko poprawę jakości obrazów, ale także automatyczną ekstrakcję informacji, segmentację obiektów, rozpoznawanie kształtów czy estymację głębi sceny.

Systemy wizyjne znajdują zastosowanie m.in. w diagnostyce medycznej (np. analiza obrazów RTG i MRI), przemyśle (automatyczna kontrola jakości), systemach bezpieczeństwa (rozpoznawanie twarzy i analiza zachowań) oraz w autonomicznych pojazdach i robotyce, gdzie odpowiadają za detekcję przeszkód i wspomaganie decyzji nawigacyjnych w czasie rzeczywistym. Szczególne znaczenie zyskują implementacje systemów wizyjnych na platformach o ograniczonych zasobach sprzętowych, takich jak mikrokontrolery czy komputery jednoplatformowe.

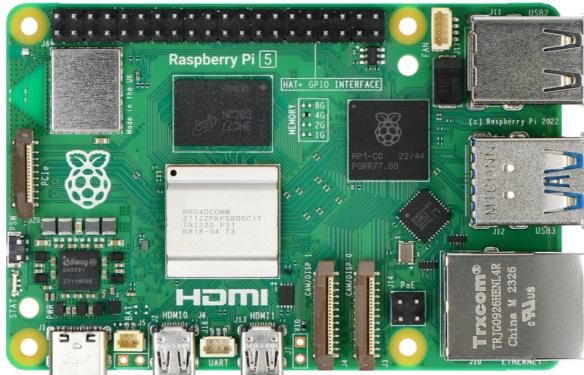
Celem niniejszego projektu jest implementacja oraz ocena działania **systemu antykolizyjnego** opartego na przetwarzaniu obrazu stereoskopowego w czasie rzeczywistym. Główną platformą obliczeniową jest **Raspberry Pi 5** – komputer jednoplatformowy nowej generacji, oferujący około 50% wyższą wydajność w porównaniu do swojego poprzednika, co czyni go obiecującą jednostką dla zastosowań typu *edge computing*.

System bazuje na wykorzystaniu **stereowizji**, czyli przetwarzania obrazu z dwóch zsynchronizowanych kamer w celu uzyskania mapy dysparacji i wyznaczenia odległości do obiektów w scenie. W przypadku wykrycia przeszkody znajdującej się zbyt blisko, system podejmuje decyzję o zatrzymaniu pojazdu poprzez fizyczne odłączenie zasilania jego silnika napędowego.

go, co ma na celu uniknięcie kolizji.

Projekt został zrealizowany przy użyciu następujących komponentów sprzętowych:

- **Raspberry Pi 5** – odpowiada za przetwarzanie obrazu stereoskopowego, analizę głębi oraz sterowanie logiką decyzyjną systemu.

Rysunek 1: Płytnka Raspberry Pi 5.

- **Kamera stereo** – dostarcza zsynchronizowane obrazy z dwóch perspektyw, umożliwiające wyznaczenie mapy głębi.

Rysunek 2: Kamera stereowizyjna

- **Moduł UPS HAT (B) firmy Waveshare** – zapewnia nieprzerwane zasilanie, umożliwiając pracę systemu w warunkach mobilnych oraz zwiększając jego niezawodność.

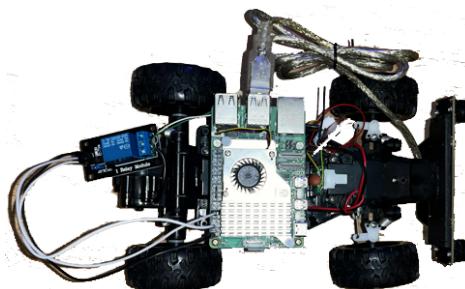
Rysunek 3: Moduł zasilający.

- **Moduł przekaźnikowy** – odpowiada za fizyczne odłączenie zasilania jednostki napędowej w przypadku wykrycia zagrożenia kolizją.

Rysunek 4: Moduł przekaźnika.

- **Zabawkowy samochód elektryczny** – służy jako platforma testowa dla systemu, umożliwiając przeprowadzanie eksperymentów w warunkach laboratoryjnych oraz polowych.

Rysunek 5: Pojazd projektu.

W ramach realizacji projektu przeprowadzona została analiza skuteczności oraz wydajności systemu w warunkach rzeczywistych. Zakres badań obejmował:

- ocenę dokładności estymacji głębi oraz detekcji przeszkód,
- pomiar obciążenia obliczeniowego Raspberry Pi 5 i ocena jego zdolności do pracy w czasie rzeczywistym,
- analizę responsywności systemu w kontekście szybkości reakcji na przeszkody,
- testy stabilności zasilania przy wykorzystaniu UPS HAT w środowisku mobilnym,
- ocenę możliwości zastosowania projektu w celach komercyjnych, m.in. w robotyce mobilnej, pojazdach magazynowych czy inteligentnych systemach bezpieczeństwa.

Większa wartość paralaksy oznacza mniejszą odległość obiektu od kamery.

Opracowany system został zaimplementowany w języku Python z wykorzystaniem biblioteki OpenCV do przetwarzania obrazów oraz biblioteki `rpi.lgpio` do obsługi pinów wejścia/wyjścia *Raspberry Pi*.

Typowy proces obliczania głębi metodą stereowizyjną obejmuje następujące kluczowe kroki:

1. **Rektyfikacja obrazów** – transformacja obrazów w taki sposób, aby linie epipolarne były równoległe i współłaszczyznowe względem osi Y , co umożliwia wyszukiwanie korespondencji wyłącznie wzdłuż osi X .
2. **Wyszukiwanie korespondencji** – identyfikacja odpowiadających sobie punktów na obrazach lewym i prawym, prowadząca do wygenerowania *mapy dysparycji* przedstawiającej różnice położenia na osi X .
3. **Filtr WLS** – filtr wygładzający, który redukuje szумy w mapie dysparycji, zachowując jednocześnie ostrość krawędzi obiektów.
4. **Triangulacja** – przekształcenie mapy dysparycji na mapę głębi przy wykorzystaniu parametrów geometrycznych układu kamer.

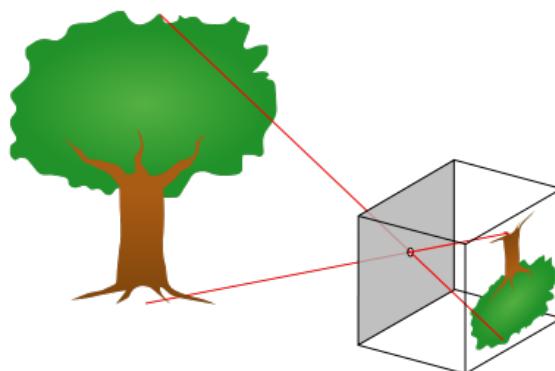
System uruchamiany jest automatycznie wraz ze startem systemu operacyjnego *Raspberry Pi*. Moduł przekaźnikowy domyślnie pozostaje w stanie odłączenia, a po aktywacji systemu obie kamery są inicjalizowane w trybie pracy ciągłej.

Rozdział 2

Natura kamery

Kamery rejestrują promienie świetlne z otoczenia. Zasadniczo kamera działa podobnie jak ludzkie oko — odbite promienie światła trafiają do oka i są skupiane na siatkówce.

Najprostszym modelem kamery jest tzw. „kamera otworkowa” [1]. To dobre uproszczenie pozwalające zrozumieć podstawy działania kamery. W tym modelu wszystkie promienie świetlne są blokowane przez ścianki, a tylko te przechodzące przez mały otwór trafiają na powierzchnię światłoczułą wewnętrz kamery, tworząc odwrócony obraz. Poniższa ilustracja przedstawia tę zasadę.

Rysunek 6: Odwrócenie obrazu przez soczewkę

Choć ten model jest prosty, nie nadaje się dobrze do rejestrowania wystarczającej ilości światła przy krótkim czasie naświetlania. Dlatego w kamerach stosuje się soczewki, które skupiają promienie świetlne w jednym punkcie. Niestety, powoduje to powstawanie zniekształceń.

Istnieją dwa główne rodzaje zniekształceń:

- Zniekształcenie promieniowe(radialne) — spowodowane kształtem soczewki, występujące symetrycznie względem środka obrazu.
- Zniekształcenie styczne(tangencjalne) — wynikające z niedoskonałości montażu lub geometrii kamery.

Obrazy zniekształcone w ten sposób można skorygować za pomocą metod matematycznych. Proces kalibracji pozwala stworzyć model geometrii kamery oraz model zniekształceń obiektywu. Te modele określają tzw. parametry wewnętrzne kamery.

2.1. Ogniskowa obiektywu

Względny rozmiar obrazu rzutowanego na powierzchnię w kamerze zależy od ogniskowej [2].

W modelu otworkowym ogniskowa to odległość między otworem, przez który przechodzi światło, a obszarem, na który rzutowany jest obraz.

Aby wyznaczyć, jak duży będzie obraz obiektu na płaszczyźnie projekcji, korzystamy z **twierdzenia Talesa**. Dlaczego?

Obiekt znajdujący się w przestrzeni oraz jego rzut w kamerze tworzą dwa **podobne trójkąty**:

- Jeden utworzony przez obiekt o wysokości X , znajdujący się w odległości Z od kamery.
- Drugi utworzony przez obraz tego obiektu na płaszczyźnie znajdującej się w odległości f od otworu kamery, którego wysokość to x .

Ponieważ kąty tych trójkątów są identyczne (wierzchołek kąta w otworze kamery) i odpowiadające sobie boki są proporcjonalne, możemy zastosować twierdzenie Talesa:

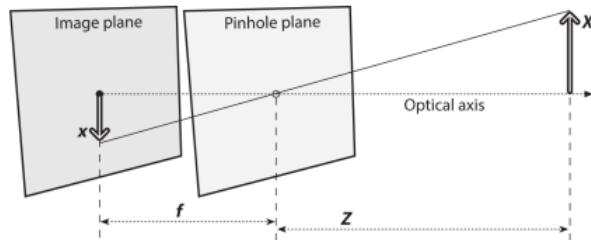
$$\frac{x}{f} = \frac{X}{Z} \Rightarrow x = f \cdot \frac{X}{Z}$$

Obraz na matrycy jest odwrócony, dlatego często w literaturze pojawia się wersja ze znakiem minus:

$$-x = f \cdot \frac{X}{Z}$$

- x : obraz obiektu (znak minus wynika z tego, że obraz jest odwrócony)

- X : rozmiar obiektu
- Z : odległość od otworu do obiektu
- f : ogniskowa, odległość od otworu do obrazu

Rysunek 7: Model kamery otworkowej

Ponieważ soczewka nie jest idealnie wyśrodkowana, wprowadzono dwa parametry, C_x i C_y , oznaczające odpowiednio poziome i pionowe przemieszczenie soczewki. Ogniskowa na osiach X i Y są również różna, ponieważ obszar obrazu jest prostokątny. Daje to następujący wzór na położenie obiektu na powierzchni.

$$x_{\text{screen}} = f_x \left(\frac{X}{Z} \right) + c_x, \quad y_{\text{screen}} = f_y \left(\frac{Y}{Z} \right) + c_y$$

Rzutowane punkty świata rzeczywistego na powierzchnię obrazu można zatem modelować w następujący sposób. M jest tutaj macierzą wewnętrzną.

Punkt w przestrzeni 3D:

$$Q = \begin{bmatrix} X \\ Y \\ Z \end{bmatrix}$$

Po rzutowaniu za pomocą macierzy kamery M :

$$M = \begin{bmatrix} f_x & 0 & c_x \\ 0 & f_y & c_y \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

otrzymujemy punkt obrazu w jednorodnych współrzędnych:

$$q = M \cdot \begin{bmatrix} \frac{X}{Z} \\ \frac{Y}{Z} \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} f_x \cdot \frac{X}{Z} + c_x \\ f_y \cdot \frac{Y}{Z} + c_y \\ 1 \end{bmatrix}$$

Po normalizacji współrzędnych jednorodnych:

$$x = \frac{q_x}{q_w} = f_x \cdot \frac{X}{Z} + c_x \quad , \quad y = \frac{q_y}{q_w} = f_y \cdot \frac{Y}{Z} + c_y$$

Dla ogólnej macierzy projekcji:

$$P = M \cdot [R \mid t]$$

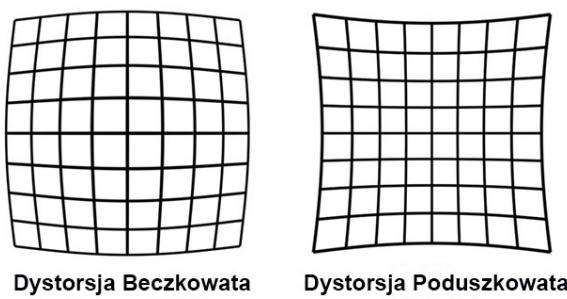
Macierz $P = M[R|t]$ nazywana jest macierzą projekcji kamery i zawiera zarówno informacje o parametrach wewnętrznych kamery (macierz M), jak i jej położeniu i orientacji w przestrzeni (macierze R i t).

Rzut punktu $Q_h = \begin{bmatrix} X \\ Y \\ Z \\ 1 \end{bmatrix}$ przy pomocy tej macierzy daje nam współrzędne punktu $q = \begin{bmatrix} x' \\ y' \\ w \end{bmatrix}$ w jednorodnych współrzędnych, które po znormalizowaniu ($x = \frac{x'}{w}$) dają końcowe położenie punktu na obrazie.

$$x = \frac{x'}{w}, \quad y = \frac{y'}{w}$$

Współrzędne x, y po normalizacji są współrzędnymi piksela na płaszczyźnie obrazu, czyli miejscem, gdzie dany punkt 3D zostanie odwzorowany na zdjęciu lub klatce z kamery. Uwzględniają one zarówno parametry geometryczne obiektywu (ogniskowe f_x, f_y) jak i przesunięcia optycznego środka obrazu (c_x, c_y).

2.2. Dystorsja obrazu

Rysunek 8: Rodzaje dystorsji

Teoretycznie możliwe jest zbudowanie obiektywu, który nie powoduje zniekszałceń, np. przy użyciu soczewki parabolicznej. W praktyce jednak znacznie łatwiej i taniej jest wytwarzanie soczewki sferyczne, które niestety powodują różne typy zniekszałceń geometrycznych obrazu [9].

Aby móc opisać i skorygować te zniekszałcenia, punkt obrazu wyrażony w pikselach (u, v) przekształca się najpierw do znormalizowanego układu współrzędnych kamery:

$$x = \frac{u - c_x}{f_x}, \quad y = \frac{v - c_y}{f_y}$$

Gdzie:

- (c_x, c_y) — współrzędne głównego punktu optycznego (środka obrazu),
- (f_x, f_y) — ogniskowe w poziomie i pionie wyrażone w pikselach,
- (x, y) — znormalizowane współrzędne względem osi optycznej kamery.

Zniekszałcenia promieniowe

Zniekszałcenia promieniowe (ang. *radial distortion*) [3] są symetryczne względem środka obrazu i ich wpływ rośnie wraz z odległością od środka. Dla punktów znormalizowanych odległość ta dana jest przez:

$$r^2 = x^2 + y^2$$

Efekt zniekszałcenia można modelować jako nieliniową funkcję $D(r)$, która modyfikuje współrzędne punktu zależnie od r . Ponieważ funkcja $D(r)$ nie jest znana analitycznie, stosujemy jej rozwinięcie Taylora w punkcie $r = 0$:

$$D(r) = 1 + k_1 r^2 + k_2 r^4 + k_3 r^6 + \dots$$

Ograniczamy się zwykle do trzeciego rzędu (r^6), ponieważ kolejne składniki mają marginalny wpływ, a zwiększały złożoność obliczeń. Po uwzględnieniu tej funkcji korekta zniekszałceń promieniowego ma postać:

$$\begin{aligned} x_{\text{radial}} &= x \cdot (1 + k_1 r^2 + k_2 r^4 + k_3 r^6) \\ y_{\text{radial}} &= y \cdot (1 + k_1 r^2 + k_2 r^4 + k_3 r^6) \end{aligned}$$

Zniekształcenia styczne (tangencjalne)

Zniekształcenia styczne pojawiają się w wyniku niewspółosiowości soczewek (np. przesunięcia lub nachylenia względem osi optycznej). Ich model opiera się na dwóch parametrach p_1 i p_2 :

$$\begin{aligned}x_{\text{tangential}} &= x + [2p_1xy + p_2(r^2 + 2x^2)] \\y_{\text{tangential}} &= y + [p_1(r^2 + 2y^2) + 2p_2xy]\end{aligned}$$

Pełna korekta punktu znormalizowanego

Sumując oba typy zniekształceń, uzyskujemy skorygowane współrzędne punktu w układzie znormalizowanym:

$$\begin{aligned}x_{\text{corrected}} &= x(1 + k_1r^2 + k_2r^4 + k_3r^6) + 2p_1xy + p_2(r^2 + 2x^2) \\y_{\text{corrected}} &= y(1 + k_1r^2 + k_2r^4 + k_3r^6) + p_1(r^2 + 2y^2) + 2p_2xy\end{aligned}$$

Powrót do współrzędnych obrazu

Na końcu przekształcamy punkt z powrotem do układu pikselowego:

$$u_{\text{corrected}} = f_x \cdot x_{\text{corrected}} + c_x, \quad v_{\text{corrected}} = f_y \cdot y_{\text{corrected}} + c_y$$

W ten sposób otrzymujemy ostateczną, skorygowaną pozycję punktu obrazu, która uwzględnia wpływ obu typów zniekształceń optycznych.

Dane z obrazu kamery

Znormalizowane współrzędne (x, y) oraz współrzędne pikselowe (u, v) służą do różnych celów, ale są ze sobąściem powiązane. Współrzędne znormalizowane są używane wszędzie tam, gdzie istotna jest struktura geometryczna sceny i relacje przestrzenne – np. w algorytmach rekonstrukcji 3D, lokalizacji kamery czy kalibracji. Z kolei współrzędne pikselowe są wykorzystywane do interakcji z obrazem: lokalizacji punktów na zdjęciu, wizualizacji, wykrywania cech czy ekstrakcji informacji wizualnych.

Rozdział 3

Stereowizja

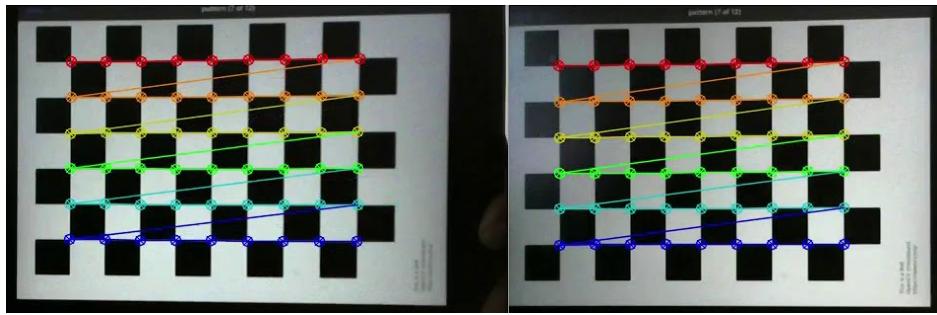
Stereowizja, nazywana również wizją stereoskopową, jest techniką pozyskiwania informacji przestrzennych na podstawie dwóch lub więcej obrazów tej samej sceny, zarejestrowanych z różnych punktów obserwacyjnych. Metoda ta, inspirowana sposobem postrzegania przestrzeni przez ludzkie oczy, stanowi jedno z najstarszych i najbardziej rozwiniętych podejść do estymacji głębi w przetwarzaniu obrazu.

W przeciwieństwie do wizji monokularnej, stereowizja pozwala na geometrycznie uzasadnione, bezpośrednie obliczanie odległości do obiektów. Dzięki temu znajduje zastosowanie w systemach wymagających wysokiej precyzji pomiarów, takich jak robotyka, pojazdy autonomiczne czy systemy pomiarowe 3D.

W systemie stereowizyjnym wykorzystuje się dwa obrazy uzyskane przez kamery rozmieszczone w znanej odległości od siebie, określonej jako *baza stereo*. Kluczowym pojęciem jest *paralaksa* – przesunięcie położenia obrazu tego samego punktu sceny między lewym a prawym obrazem.

3.1. Kalibracja

Proces kalibracji kamery polega na wyznaczeniu jej parametrów wewnętrznych i zewnętrznych, co jest możliwe dzięki analizie serii zdjęć wzorca kalibracyjnego - najczęściej szachownicy — wykonanych pod różnymi kątami. Kluczowe jest, aby narożniki szachownicy były dobrze widoczne i możliwe do jednoznacznego zidentyfikowania przy użyciu funkcji `cv2.findChessboardCorners()`. Zgodnie z zaleceniami OpenCV, do uzyskania wiarygodnej kalibracji wymaganych jest co najmniej 10 obrazów dla każdej kamery. W niniejszym projekcie wykorzystano 32 obrazy kalibracyjne przypisane osobno do lewej i prawej kamery.

Rysunek 9: Widok wykrytych wierzchołków szachownic.

Po wykryciu narożników ich pozycje są precyzowane za pomocą funkcji `cv2.cornerSubPix()`, co pozwala uzyskać większą dokładność w procesie kalibracji. Dane te są następnie zapisywane w postaci trzech wektorów:

- `imgpointsR`: zawiera współrzędne narożników na prawym obrazie (w przestrzeni obrazu)
- `imgpointsL`: zawiera współrzędne narożników na lewym obrazie (w przestrzeni obrazu)
- `objpoints`: zawiera współrzędne narożników w przestrzeni obiektu.

Dane te wykorzystywane są przez funkcję `cv2.calibrateCamera()` do wyznaczenia macierzy kamery, współczynników dystorsji oraz wektorów rotacji i translacji dla każdej kamery. Macierz wewnętrzna kamery M opisuje rzutowanie punktów ze świata 3D na obraz 2D i przyjmuje postać:

$$M = \begin{bmatrix} f_x & 0 & c_x \\ 0 & f_y & c_y \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

- $f_x = f \cdot s_x$ — ogniskowa wyrażona w pikselach w poziomie (osi X)
- $f_y = f \cdot s_y$ — ogniskowa wyrażona w pikselach w pionie (osi Y)
- c_x, c_y — współrzędne punktu głównego (*principal point*), zazwyczaj w centrum obrazu
- Zera poza przekątną oznaczają brak nachylenia między osiami (czyli brak efektu trapezowego)
- Wartość 1 w prawym dolnym rogu służy do zapewnienia jednorodności w transformacjach macierzowych

Macierze kamer lewej i prawej uzyskane po kalibracji przedstawiają się następująco:

$$\mathbf{M}_L = \begin{bmatrix} 777,7 & 0 & 345,1 \\ 0 & 780,6 & 171,3 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad \mathbf{M}_R = \begin{bmatrix} 792,2 & 0 & 274,9 \\ 0 & 801,4 & 212,9 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

W celu dalszego przetwarzania obrazów i uzyskania lepszej dokładności, macierze te mogą zostać zoptymalizowane przy użyciu funkcji cv2.getOptimalNewCameraMatrix(). Zoptymalizowane wersje macierzy, uwzględniające rzeczywisty obszar widzenia i dystorsje, są wykorzystywane podczas rektyfikacji obrazów za pomocą funkcji cv2.stereoRectify().

Macierze kamer lewej i prawej uzyskane po rektyfikacji przedstawiają się następująco:

$$\mathbf{M}_L = \begin{bmatrix} 636,0 & 0 & 399,6 \\ 0 & 760,1 & 170,2 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad \mathbf{M}_R = \begin{bmatrix} 772,2 & 0 & 284,1 \\ 0 & 755,5 & 217,8 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

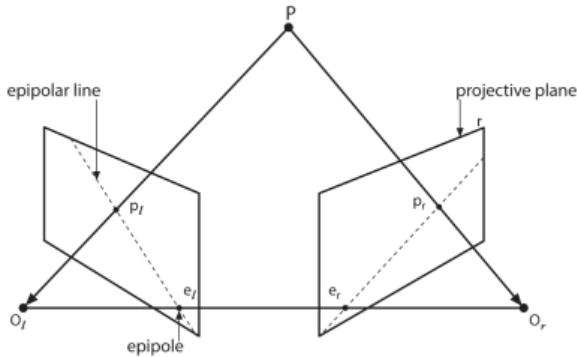
Aby wyznaczyć wzajemne położenie kamer względem siebie (rotację i translację), wykorzystywana jest funkcja cv2.stereoCalibrate(), która pozwala określić pełną konfigurację geometryczną układu stereo. Parametry te są niezbędne do poprawnego przekształcenia obrazów oraz dalszej analizy głębi, np. przy obliczaniu mapy dysparacji.

3.2. Rektyfikacja stereo

Jednym z kluczowych zagadnień w stereowizji jest **geometria epipolarna**, która opisuje zależność pomiędzy rzutami punktów przestrzennych na dwa obrazy uzyskane z różnych punktów widzenia. Celem tej geometrii jest ograniczenie przestrzeni poszukiwania punktów odpowiadających w drugim obrazie, co znaczowo upraszcza dopasowywanie i rekonstrukcję głębi.

Aby dodatkowo uprościć ten proces, stosuje się **rektyfikację stereo**, czyli transformację obrazów, która sprowadza linie epipolarne do postaci równoległych i poziomych. Dzięki temu dopasowywanie punktów może być wykonywane wzdłuż jednej osi (najczęściej poziomej), co przyspiesza obliczenia i zwiększa ich dokładność.

3.2.1. Geometria epipolarna

Rysunek 10: Model kamery stereo.

Na rysunku powyżej przedstawiono uproszczony model kamery stereo zbudowanej z dwóch kamer otockowych. Punkty O_l i O_r to środki rzutów lewej i prawej kamery. Proste łączące punkty p_l z e_l oraz p_r z e_r to tzw. **linie epipolarne**, natomiast punkty e_l i e_r to **epipole** – rzuty środka jednej kamery na płaszczyznę obrazu drugiej.

Geometria epipolarna umożliwia ograniczenie przestrzeni przeszukiwania punktu odpowiadającego z pełnej płaszczyzny obrazu do jednej linii – linii epipolarnej. Ułatwia to znacznie proces dopasowywania punktów. Można to podsumować w następujących punktach:

- Każdy punkt przestrzenny należy do płaszczyzny epipolarnej.
- Odpowiadający mu punkt w drugim obrazie musi leżeć na odpowiedniej linii epipolarnej (warunek epipolarny).
- Proces wyszukiwania punktu korespondującego można zredukować do jednego wymiaru, jeżeli znana jest geometria epipolarna.
- Kolejność punktów na liniach epipolarnych jest zachowana między obrazami.

3.2.2. Macierz fundamentalna i esencjalna

Aby matematycznie opisać zależności pomiędzy punktami w dwóch obrazach, wykorzystuje się dwie macierze: **macierz esencjalną** E oraz **macierz fundamentalną** F . Macierz E opisuje wzajemną orientację kamer (rotację i translację), natomiast F uwzględnia dodatkowo parametry wewnętrzne kamer, takie jak ogniskowa czy środek obrazu.

Związek pomiędzy punktami p_l i p_r w obrazach opisuje równanie epipolarne:

$$p_r^T E p_l = 0$$

Ponieważ macierz E ma rangę 2, opisuje ona jedynie płaszczyznę, nie zaś pełną transformację punktów. Dlatego wprowadza się macierz F , którą oblicza się jako:

$$F = (M_r^{-1})^T E M_l^{-1}$$

gdzie M_l i M_r to macierze wewnętrzne lewej i prawej kamery, a $q = Mp$ to przekształcenie punktu przestrzennego do przestrzeni obrazu. Zatem pełna forma równania epipolarnego to:

$$q_r^T F q_l = 0$$

3.2.3. Macierz obrotu i wektor translacji

Aby wyznaczyć relację przestrzenną między kamerami, definiuje się:

- $P_l = R_l P + T_l$ – przekształcenie punktu przestrzennego P do układu lewej kamery,
- $P_r = R_r P + T_r$ – analogiczne przekształcenie do układu prawej kamery.

Na tej podstawie można wyznaczyć:

$$P_l = R(P_r - T)$$

co prowadzi do zależności:

$$R = R_r R_l^T, \quad T = T_r - R T_l$$

Celem rektyfikacji jest takie przekształcenie obrazów, aby ich linie epipolarne były współliniowe i poziome. W praktyce oznacza to sprowadzenie układów optycznych obu kamer do tej samej płaszczyzny rzutowania.

W wyniku rektyfikacji uzyskuje się dla każdej kamery:

- wektor dystorsji,
- macierz rotacji rektyfikującej R^{RECT} ,
- zrektyfikowaną macierz projekcji M^{RECT} ,
- oryginalną (niezrektyfikowaną) macierz kamery M .

3.2.4. Algorytm Hartley'a

Algorytm Hartley'a [14] pozwala przeprowadzić rektyfikację obrazów bez znajomości parametrów wewnętrznych kamer (metoda niekalibrowana).

Etapy działania:

- Wyszukiwanie punktów korespondencyjnych (np. z użyciem cech SIFT, SURF, ORB),
- Estymacja macierzy fundamentalnej F ,
- Obliczenie homografii, które przekształcają epipole do nieskończoności (linie epipolarne stają się poziome).

Wadą tej metody jest brak informacji o rzeczywistej skali sceny – relacje przestrzenne są wyłącznie względne.

3.2.5. Algorytm Bouguet'a

Algorytm Bouguet'a [15], stosowany m.in. w narzędziu *Camera Calibration Toolbox* dla MATLAB-a, opiera się na wcześniejszej kalibracji kamer (metoda kalibrowana).

Etapy działania:

- Kalibracja kamer z wykorzystaniem wzorca (np. szachownicy),
- Wyznaczenie parametrów wewnętrznych i zewnętrznych (R i T),
- Przekształcenie obrazów tak, aby ich osie optyczne były równoległe,
- Wygenerowanie zrektyfikowanych obrazów, w których odpowiadające piksele leżą na tych samych liniach poziomych.

Metoda ta zapewnia większą precyzję, lecz jest wrażliwa na błędy kalibracji (np. niedokładne wykrycie wzorca).

$$M_L^{\text{RECT}} = \begin{bmatrix} 791 & 0 & 390.6 \\ 0 & 791 & 194.4 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad M_R^{\text{RECT}} = \begin{bmatrix} 791 & 0 & 390.6 \\ 0 & 791 & 194.4 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Tak przygotowane obrazy mogą być bezpośrednio wykorzystane do obliczania mapy dysparacji oraz rekonstrukcji 3D.

3.3. Mapa dysparacji

Mapa dysparacji [6] to obraz, w którym każdemu pikselowi przypisywana jest wartość reprezentująca przesunięcie (różnicę pozycji) pomiędzy odpowiadającymi sobie punktami w obrazie lewym i prawym. Im większe przesunięcie (czyli dysparycja), tym bliżej znajduje się

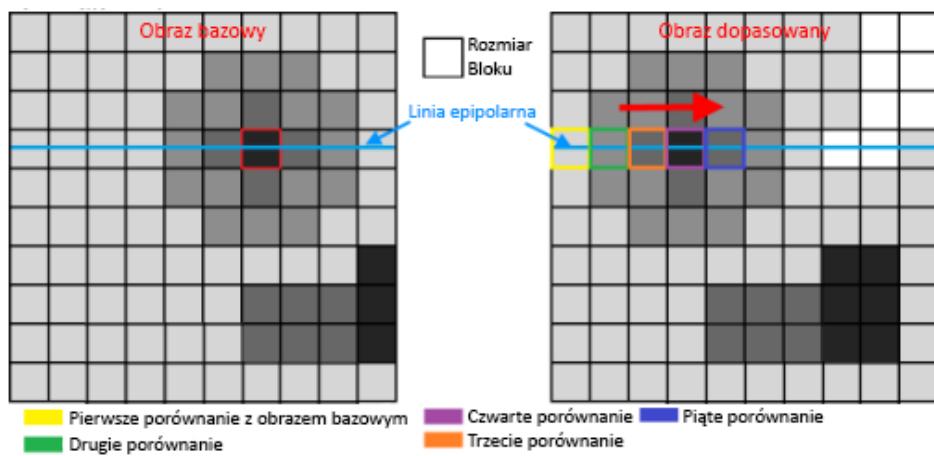
dany obiekt względem kamery. Taka mapa stanowi podstawę do obliczenia mapy głębokości, która pozwala oszacować odległość poszczególnych punktów sceny od obserwatora.

3.3.1. Algorytm StereoSGBM

Jeden z algorytmów do obliczenia mapy dysparcji w bibliotece OpenCV jest StereoSGBM. Algorytm ten implementuje metodę półglobalnego dopasowania blokowego (ang. *Semi-Global Block Matching*) [13], która umożliwia estymację przesunięć pomiędzy odpowiadającymi sobie punktami w obrazach stereo — pochodzących z lewej i prawej kamery.

Podstawową ideą algorytmu jest porównywanie fragmentów (bloków) obrazów wzdłuż odpowiadających sobie linii epipolarnych, w celu znalezienia najlepszego dopasowania. Jednym z kluczowych parametrów wejściowych jest rozmiar bloku (*block size*), który określa wielkość lokalnego sąsiedztwa uwzględnianego podczas dopasowania. Dla wartości większych niż 1, algorytm operuje na blokach pikseli, a nie na pojedynczych pikselach, co pozwala zwiększyć odporność na szum kosztem precyzji w obszarach o drobnych szczegółach.

Zakładając, że kalibracja i rektyfikacja zostały przeprowadzone prawidłowo, dopasowanie odbywa się wzdłuż linii epipolarnych, które w zrektyfikowanych obrazach pokrywają się z liniami poziomymi. Dzięki temu proces wyszukiwania korespondencji ogranicza się do jednej osi (poziomej), co znaczaco redukuje złożoność obliczeniową. Przykładowo, blok o współrzędnych (4, 7) w obrazie referencyjnym (np. lewym) porównywany jest z blokami w tej samej linii poziomej obrazu dopasowywanego (np. prawego), tj. (4, *i*).

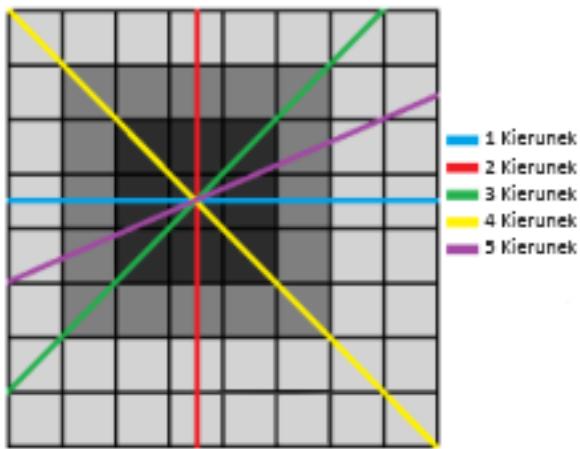

Rysunek 11: Wyszukiwanie pasujących bloków za pomocą StereoSGBM.

Dopasowanie oceniane jest na podstawie funkcji koszta, a im mniejsza wartość koszta, tym większe prawdopodobieństwo, że porównywane bloki odpowiadają temu samemu punktowi

w przestrzeni trójwymiarowej. W przedstawionym przykładzie najwyższe dopasowanie dla bloku (4, 7) uzyskano względem bloku (4, 4) w obrazie prawym.

W przeciwieństwie do metod opierających się wyłącznie na lokalnych dopasowaniach, algorytm StereoSGBM minimalizuje energię globalną, uwzględniając dodatkowe kierunki propagacji dopasowania. W implementacji OpenCV analizowanych jest pięć kierunków, co pozwala ograniczyć ryzyko lokalnych błędów dopasowania i poprawia spójność wyników.

Rysunek 12: Pięć kierunków przeszukiwania w algorytmie StereoSGBM.

Wartość dysparcji obliczana jest jako różnica współrzędnych poziomych piksela (lub bloku) w obrazie lewym i odpowiadającej mu pozycji w obrazie prawym. Zgodnie z zasadą triangulacji, większa wartość dysparcji oznacza, że obiekt znajduje się bliżej kamery. W praktyce przyjmuje się wartość bezwzględną tej różnicy.

Algorytm operuje zazwyczaj na obrazach w odcieniach szarości, co znaczowo zmniejsza czas obliczeń. Możliwe jest użycie obrazów kolorowych, jednak wiąże się to ze zwiększoną zapotrzebowaniem na moc obliczeniową, bez istotnej poprawy jakości wyników.

Po skonfigurowaniu obiektu StereoSGBM, obliczenie mapy dysparcji następuje poprzez wywołanie metody `compute()`. Wynikowy obraz przedstawia poziomą różnicę położenia punktów w obrazach stereo, co stanowi podstawę do dalszej rekonstrukcji głębi.

3.3.2. Algorytm StereoBM

Alternatywą dla metody StereoSGBM jest algorytm StereoBM (ang. *Block Matching*) [11], będący jedną z najstarszych i najprostszych implementacji dopasowania stereoskopowego w bibliotece OpenCV. Jego działanie opiera się na zasadzie bezpośredniego porównywania lokalnych bloków pikseli pomiędzy obrazem lewym i prawym wzdłuż odpowiadających sobie

linii epipolarnych. StereoBM nie wykorzystuje bezpośrednio parametrów kalibracyjnych w procesie dopasowania – działa tylko na rektyfikowanych obrazach.

Proces dopasowania rozpoczyna się od wyboru bloku referencyjnego w obrazie lewym. Dla każdego takiego bloku algorytm przeszukuje wzduż tej samej linii epipolarnej w obrazie prawym obszar o zadanym zakresie dysparcji, aby znaleźć najbardziej podobny fragment. Do oceny podobieństwa stosowana jest prosta funkcja kosztu, najczęściej **Sum of Absolute Differences (SAD)**, definiowana jako:

$$\text{SAD}(x, y, d) = \sum_{i=-\frac{w}{2}}^{\frac{w}{2}} \sum_{j=-\frac{h}{2}}^{\frac{h}{2}} |I_L(x + i, y + j) - I_R(x + i - d, y + j)|$$

gdzie:

- (x, y) – współrzędne środka bloku w obrazie lewym,
- d – wartość przesunięcia (kandydat na dysparcję),
- w, h – szerokość i wysokość bloku dopasowania,
- I_L, I_R – intensywności pikseli w obrazie lewym i prawym.

Dysparcja dla danego punktu wybierana jest jako wartość d , dla której funkcja kosztu osiąga minimum.

Algorytm ten analizuje wyłącznie dopasowania lokalne, bez uwzględnienia kontekstu globalnego, co odróżnia go od metody StereoSGBM, która implementuje optymalizację w wielu kierunkach i minimalizuje energię globalną. Brak optymalizacji globalnej skutkuje mniejszą dokładnością w obszarach jednorodnych (bez wyraźnej tekstury), w cieniu oraz przy obecności szumów.

Najważniejsze różnice między StereoBM a StereoSGBM:

- **Metoda dopasowania:** StereoBM stosuje lokalne dopasowanie blokowe na podstawie funkcji SAD, natomiast StereoSGBM rozszerza dopasowanie o koszt gradientu intensywności i optymalizację półglobalną.
- **Kontekst globalny:** StereoBM ignoruje zależności przestrzenne między sąsiadującymi pikselami, podczas gdy StereoSGBM propaguje koszty w wielu kierunkach, co redukuje błędy dopasowania w jednorodnych obszarach.
- **Jakość mapy dysparcji:** Wyniki StereoBM są zazwyczaj gorsze w obszarach o niskim kontraste i w cieniu. StereoSGBM lepiej radzi sobie z tymi przypadkami dzięki

dodatkowym ograniczeniom ciągłości dysparycji.

- **Złożoność obliczeniowa:** StereoBM jest znaczco szybszy i mniej zasobozerny, co czyni go atrakcyjnym rozwiązaniem w systemach o ograniczonej mocy obliczeniowej, natomiast StereoSGBM wymaga więcej pamięci i czasu obliczeń.

Ze względu na prostotę algorytmu i brak optymalizacji globalnej, wyniki uzyskane przy użyciu StereoBM są bardziej podatne na błędy dopasowania (tzw. szumy dysparycji), szczególnie w obszarach pozbawionych tekstury lub przy zakłóceniach oświetlenia.

StereoBM jest powszechnie stosowany w systemach wymagających przetwarzania w czasie rzeczywistym przy ograniczonych zasobach, np. w robotyce mobilnej lub systemach wizyjnych dla pojazdów autonomicznych, gdy wymagana jest szybka, ale przybliżona estymacja głębi.

3.4. Filtr WLS

W celu dalszego ograniczenia szumu w mapie dysparycji stosowany jest filtr ważonych najmniejszych kwadratów (ang. *Weighted Least Squares*) [12], dostępny w module `cv2.ximgproc`. Jest on szczególnie skuteczny w poprawianiu ciągłości strukturalnej oraz w zachowaniu ostrzych krawędzi w scenach o złożonej geometrii.

Parametr `lambda` kontroluje stopień wygładzania mapy: im wyższa jego wartość, tym bardziej struktura wynikowej mapy przypomina obraz referencyjny (np. lewy obraz stereo). W praktyce często stosuje się wartości rzędu 8000, jednak w omawianym przypadku zastosowano wartość `lambda = 80000`, co pozwoliło uzyskać bardziej stabilne rezultaty. Z kolei parametr `sigma` określa, jak precyzyjnie filtr ma traktować obszary znajdujące się w pobliżu krawędzi – wyższe wartości sprzyjają lepszemu zachowaniu konturów obiektów.

Aby skorzystać z filtra WLS, tworzony jest dodatkowy obiekt dopasowania stereo dla prawnego obrazu, przy użyciu funkcji `cv2.ximgproc.createRightMatcher()`, bazujący na głównym obiekcie StereoSGBM. Następnie inicjalizowany jest filtr WLS poprzez `cv2.ximgproc.createDisparityWLSFilter()` i konfigurowany z użyciem uprzednio utworzonych dopasowań.

Sam proces filtracji przeprowadzany jest metodą `filter()` filtra WLS, a jego wynik poddawany jest normalizacji za pomocą funkcji `cv2.normalize()`, co pozwala na wizualizację rezultatu.

Należy jednak zauważyć, że wynik filtru WLS nie jest już bezpośrednio wykorzystywalną

mapą dysparcji — jest to obraz zakodowany w formacie uint8, który dobrze uwidacznia krawędzie, lecz nie zawiera już rzeczywistych wartości głębokości (w przeciwieństwie do oryginalnej mapy dysparcji w formacie float32).

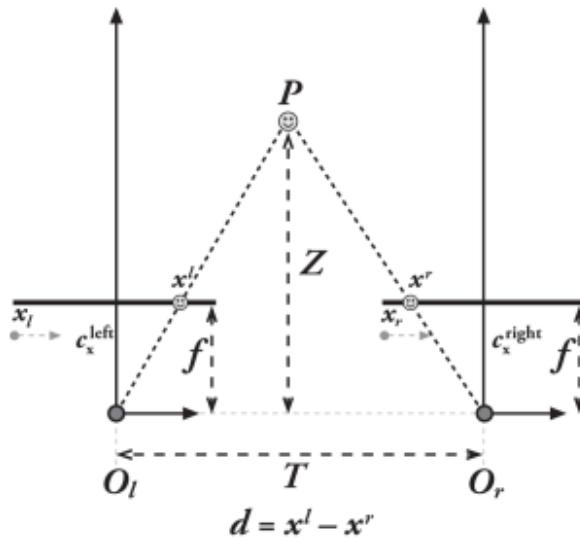
3.4.1. Filtr zamykający

Na uzyskanym obrazie mogą nadal występować zakłócenia w postaci lokalnych szumów. W celu ich redukcji stosuje się filtrację morfologiczną, która pozwala poprawić spójność i ciągłość danych głębokości. W szczególności wykorzystywany jest operator zamykania (morphological closing), realizowany w OpenCV za pomocą funkcji `cv2.morphologyEx()` z flagą `cv2.MORPH_CLOSE`. Zastosowanie tego filtra pozwala na eliminację drobnych czarnych artefaktów, które mogą pojawić się wewnętrz jednorodnych obszarów na mapie.

Rysunek 13: Przykład filtra zamykającego.

3.5. Triangulacja

Rysunek 14: Schemat triangulacji.

W ostatnim kroku, triangulacji, zakłada się, że oba obrazy projekcji są współplaszczyznowe i że poziomy rząd pikseli lewego obrazu jest wyrównany z odpowiadającym mu obrazem prawego.

Punkt P leży w środowisku i jest pokazany na lewym i prawym obrazie na P_l i P_r , z odpowiadającymi im współrzędnymi odpowiadającymi współrzędnymi x^l i x^r . To pozwala nam wprowadzić nową wielkość $d = x^l - x^r$. Można zauważyć, że im dalej punkt P , tym mniejsza staje się wielkość d . Dysproporcja jest zatem odwrotnie proporcjonalna do odległości.

Do obliczenia odległości można użyć następującego wzoru można obliczyć:

$$Z = f * T / (x^l - x^r)$$

Można zauważyć, że istnieje nieliniowa zależność między rozbieżnością, a odległością. Jeśli rozbieżność jest bliska 0, małe różnice w rozbieżności prowadzą do dużych różnic w odległości. Zjawisko to ulega odwróceniu, gdy rozbieżność jest duża. Małe różnice dysproporcji nie prowadzą do dużych różnic odległości. Na tej podstawie można wywnioskować, że stereowizja ma wysoką rozdzielczość głębi, tylko dla obiektów znajdujących się blisko kamery.

Rozdział 4

Funkcjonalność projektu

Inicjalizacja

```
term_criteria = (cv2.TERM_CRITERIA_EPS + cv2.TERM_CRITERIA_MAX_ITER, 30, 0.001)
```

Na początku definiowane są kryteria zakończenia algorytmu optymalizacji (term_criteria), które łączą dwa warunki:

- osiągnięcie maksymalnej liczby iteracji (30),
- osiągnięcie dokładności wyrażonej w zmianie pozycji punktu poniżej zadanego progu (0.001).

Kryteria te są następnie wykorzystywane w procedurze doprecyzowywania lokalizacji narożników szachownicy.

```
objp = np.zeros((9*6,3), np.float32)
objp[:, :2] = np.mgrid[0:9, 0:6].T.reshape(-1, 2)
```

Tworzona jest macierz punktów obiektowych (objp), która reprezentuje idealny, znany geometrycznie układ narożników szachownicy w przestrzeni 3D. Przyjęto, że szachownica ma wymiar 9×6 pól (tj. 54 narożniki). Punkty są rozmiędzzone w płaszczyźnie $Z = 0$, dzięki czemu uzyskano dwuwymiarową siatkę punktów w przestrzeni obiektoowej

```
objpoints= []
imgpointsR= []
imgpointsL= []

ChessImaR = None
ChessImaL = None

for i in range(0, 64):
    t = str(i)
```

```

ChessImaR = cv2.imread('calib_images/right_chessboard-' + t + '.png', 0)
ChessImaL = cv2.imread('calib_images/left_chessboard-' + t + '.png', 0)
if ChessImaR is None or ChessImaL is None:
    continue
retR, cornersR = cv2.findChessboardCorners(ChessImaR, (9, 6), None)
retL, cornersL = cv2.findChessboardCorners(ChessImaL, (9, 6), None)
if retR and retL:
    objpoints.append(objp)
    cv2.cornerSubPix(ChessImaR, cornersR, (11, 11), (-1, -1), term_criteria)
    cv2.cornerSubPix(ChessImaL, cornersL, (11, 11), (-1, -1), term_criteria)
    imgpointsR.append(cornersR)
    imgpointsL.append(cornersL)

```

Program iteruje przez zestaw obrazów kalibracyjnych (64 par zdjęć lewej i prawej kamery).

Dla każdej pary:

- wczytywane są obrazy w odcieniach szarości,
  - wykonywana jest detekcja narożników szachownicy (`cv2.findChessboardCorners`),
  - w przypadku sukcesu, pozycje narożników są doprecyzowywane metodą subpixelsową (`cv2.cornerSubPix`),
  - wykonywana jest detekcja narożników szachownicy (`cv2.findChessboardCorners`),
  - współrzędne narożników (punkty obrazu) dodawane są do listy punktów obrazowych dla każdej kamery (`imgpointsL`, `imgpointsR`), przy jednoczesnym przypisaniu do odpowiadających im punktów obiektowych (`objpoints`).

```

retR, mtxR, distR, rvecsR, tvecsR = cv2.calibrateCamera(objpoints, imgpointsR, ChessImaR.shape[::-1], None)
retL, mtxL, distL, rvecsL, tvecsL = cv2.calibrateCamera(objpoints, imgpointsL, ChessImaL.shape[::-1], None)

```

Wynikiem sa:

- macierze wewnętrzne kamer (mtxL, mtxR),
  - współczynniki dystorsji (distL, distR),
  - parametry związane z położeniem i orientacją kamery dla każdej pozycji wzorca (rvecs, tvecs).

```
0mtxR, roiR = cv2.getOptimalNewCameraMatrix(mtxR, distR, ChessImaR.shape[::-1], 1, ChessImaR.shape[::-1])
0mtxL, roiL = cv2.getOptimalNewCameraMatrix(mtxL, distL, ChessImaL.shape[::-1], 1, ChessImaL.shape[::-1])
```

Następnie obliczane są optymalne macierze rzutowania (`cv2.getOptimalNewCameraMatrix`), które minimalizują wpływ dystorsji przy jednoczesnym zachowaniu maksymalnego obszaru obrazu.

```
retS, MLS, dLS, MRS, dRS, R, T, E, F = cv2.stereoCalibrate(objpoints, imgpointsL, imgpointsR, mtxL, mtxR,
```

W ostatnim etapie wykonywana jest właściwa stereokalibracja przy użyciu funkcji cv2.stereoCalibrate. Proces ten, przy założeniu stałych parametrów wewnętrznych kamer (cv2.CALIB_FIX_INTRINSIC), estymuje:

- macierz rotacji R ,
- wektor translacji T ,
- macierz fundamentalną F ,
- macierz epipolarną E .

Parametry te określają wzajemne położenie i orientację obu kamer, a także zależności geometryczne między punktami obrazu zarejestrowanymi przez lewą i prawą kamerę.

```
rectify_scale = 0
RL, RR, PL, PR, Q, roiL, roiR = cv2.stereoRectify(MLS, dLS, MRS, dRS, ChessImaR.shape[::-1], R, T, rectify_scale)
```

Powyższy fragment kodu implementuje **algorytm Bougueta** (rektyfikacja kalibrowana), który wykorzystuje pełny zestaw parametrów kalibracyjnych kamer do wyznaczenia rzutów obrazów na wspólną płaszczyznę epipolarną. Funkcja cv2.stereoRectify korzysta z macierzy wewnętrznych kamer (M_{LS}, M_{RS}), współczynników dystorsji (d_{LS}, d_{RS}), a także parametrów opisujących wzajemne położenie kamer w przestrzeni (R, T). Na tej podstawie estymowane są:

- macierze rektyfikacji (R_L, R_R) dla lewej i prawej kamery,
- nowe macierze rzutowania (P_L, P_R),
- macierz dysparcji do głębi Q , umożliwiająca odwzorowanie punktów obrazu w trójwymiarową przestrzeń,
- regiony zainteresowania (ROI), określające użyteczny obszar obrazu po rektyfikacji.

Parametr `rectify_scale` definiuje stopień przycięcia obrazu:

- $\alpha = 0$ – obrazy są przycięte w celu wyeliminowania obszarów pozbawionych informacji,
- $\alpha = 1$ – obrazy nie są przycinane, co pozwala zachować pełne pole widzenia, kosztem obecności obszarów pustych.

```
Left_Stereo_Map = cv2.initUndistortRectifyMap(MLS, dLS, RL, PL, ChessImaR.shape[::-1], cv2.CV_16SC2)
Right_Stereo_Map = cv2.initUndistortRectifyMap(MRS, dRS, RR, PR, ChessImaR.shape[::-1], cv2.CV_16SC2)
```

Następnie, przy pomocy funkcji cv2.initUndistortRectifyMap, obliczane są mapy przeształceń dla lewej i prawej kamery. Mapy te definiują sposób, w jaki każdy piksel obrazu

wejściowego powinien zostać przesunięty w celu eliminacji zniekształceń soczewki oraz do stosowania do nowego układu rektyfikowanego.

W kodzie generowane są dwie mapy:

- Left_Stereo_Map dla obrazu lewego,
- Right_Stereo_Map dla obrazu prawego.

Dane wyjściowe mają format cv2.CV_16SC2, co pozwala na szybsze działanie programu dzięki wykorzystaniu mapy przesunięć w formie stałoprzecinkowej.

Algorytm Hartleya [14] umożliwia rektyfikację obrazów stereo w przypadku braku wcześniejszej kalibracji układu kamer. W odróżnieniu od metody opartej na stereoRectify, która wymaga znajomości parametrów wewnętrznych i zewnętrznych kamer, tutaj proces bazuje wyłącznie na dopasowanych punktach korespondencyjnych pomiędzy obrazami lewym i prawym.

Wykrycie i opis cech lokalnych – w obu obrazach (lewy i prawy) detekcja cech przeprowadzana jest za pomocą algorytmu ORB, który zwraca punkty kluczowe oraz deskryptory opisujące ich lokalny kontekst.

```
orb = cv2.ORB_create()
kp1, des1 = orb.detectAndCompute(imgL, None)
kp2, des2 = orb.detectAndCompute(imgR, None)
```

Dopasowanie punktów korespondencyjnych – wykorzystując algorytm BFMatcher z metryką Hamminga, dopasowywane są deskryptory z obu obrazów. Wyniki sortowane są według odległości, co pozwala wybrać najlepiej dopasowane pary punktów.

```
bf = cv2.BFMatcher(cv2.NORM_HAMMING, crossCheck=True)
matches = bf.match(des1, des2)
matches = sorted(matches, key=lambda x: x.distance)
```

Estymacja macierzy fundamentalnej – na podstawie uzyskanych dopasowań estymowana jest macierz fundamentalna F , opisująca geometryczne powiązanie pomiędzy obrazami stereo. Wykorzystanie metody RANSAC zapewnia odporność na błędne dopasowania (outliery).

```
pts1 = np.float32([kp1[m.queryIdx].pt for m in matches]).reshape(-1,1,2)
pts2 = np.float32([kp2[m.trainIdx].pt for m in matches]).reshape(-1,1,2)
```

Filtracja inlierów – do dalszych obliczeń wykorzystywane są jedynie punkty spełniające model geometryczny wynikający z macierzy fundamentalnej.

```
F, mask = cv2.findFundamentalMat(pts1, pts2, cv2.FM_RANSAC)
```

Obliczenie homografii rektyfikujących – funkcja `stereoRectifyUncalibrated` wyznacza transformacje homograficzne H_1 i H_2 , które przekształcają obrazy tak, aby epipolarne linie były wyrównane wzduż osi poziomej.

```
pts1 = pts1[mask.ravel() == 1]
pts2 = pts2[mask.ravel() == 1]
```

Rektyfikacja obrazów – poprzez zastosowanie przekształceń homograficznych (H_1 i H_2) uzyskuje się zrektyfikowane obrazy lewe i prawe, które mogą zostać użyte w dalszych etapach przetwarzania (np. obliczania mapy dysparycji).

```
ret, H1, H2 = cv2.stereoRectifyUncalibrated(
    pts1, pts2, F, imgSize=imgL.shape[::-1]
)

imgL_rect = cv2.warpPerspective(imgL, H1, imgL.shape[::-1])
imgR_rect = cv2.warpPerspective(imgR, H2, imgR.shape[::-1])
```

Poniższy fragment kodu przedstawia proces inicjalizacji algorytmu *Semi-Global Block Matching* (StereoSGBM) w bibliotece OpenCV. Algorytm ten jest wykorzystywany do estymacji mapy dysparycji na podstawie sparowanych obrazów stereo.

```
block_size = 7
min_disp = 2
num_disp = 130 - min_disp
stereo = cv2.StereoSGBM_create(
    minDisparity = min_disp,
    numDisparities = num_disp,
    blockSize = block_size,
    uniquenessRatio = 10,
    speckleWindowSize = 100,
    speckleRange = 32,
    disp12MaxDiff = 5,
    P1 = 8 * 3 * block_size ** 2,
    P2 = 32 * 3 * block_size ** 2
)
```

Parametry algorytmu pełnią następujące funkcje:

- **minDisparity** - minimalna oczekiwana wartość dysparycji. Określa najmniejsze przesunięcie pikseli między obrazami lewym i prawym. Zwykle jest równa 0 lub niewielkiej wartości dodatniej.
- **numDisparities** - liczba poziomów dysparycji, które będą analizowane. Musi być wieleokrotnością 16. Im większa wartość, tym większy zakres głębi można zarejestrować, kosztem wydajności obliczeniowej.
- **blockSize** - rozmiar bloku (*okna*), na podstawie którego porównywane są fragmenty obrazów. Duże wartości zwiększą odporność na szumy, ale pogarszają precyzję przy

krawędziach obiektów.

- **uniquenessRatio** - minimalna różnica procentowa między najlepszym a drugim najlepszym dopasowaniem. Wyższe wartości pozwalają odrzucać niepewne wyniki.
- **speckleWindowSize** - maksymalny rozmiar obszaru złożonego z przypadkowych artefaktów (tzw. *speckles*), który zostanie usunięty.
- **speckleRange** - maksymalna dozwolona różnica dysparycji w obrębie speckle. Parametr ten pomaga eliminować niespójne obszary.
- **disp12MaxDiff** - maksymalna dopuszczalna różnica pomiędzy wynikami uzyskany- mi w dopasowaniu lewo-prawo oraz prawo-lewo. Ma na celu zapewnienie spójności obliczeń.
- **P1** - kara za niewielkie zmiany dysparycji między sąsiednimi pikselami. Wartość ta jest proporcjonalna do liczby kanałów obrazu oraz kwadratu wielkości bloku.
- **P2** - kara za większe zmiany dysparycji, znaczco wyższa niż **P1**. Zapewnia gładkość mapy dysparycji poprzez redukcję gwałtownych skoków wartości.

Poniższy fragment kodu ilustruje zastosowanie metody *Block Matching* (StereoBM) do wyznaczania mapy dysparycji na podstawie obrazów stereo. Algorytm ten opiera się na lokalnym porównywaniu bloków pikseli pomiędzy lewym i prawym obrazem w celu oszacowania przesunięć odpowiadających sobie punktów.

```
num_disp = 64
block_size = 15

stereo = cv2.StereoBM_create(numDisparities=num_disp, blockSize=block_size)
```

W powyższym kodzie najpierw inicjalizowany jest obiekt klasy StereoBM, przy czym parametr numDisparities określa maksymalny zakres przesunięć (dysparycji), a blockSize definiuje rozmiar lokalnego okna porównawczego. Większy rozmiar bloku zwiększa odporność na szumy, jednak odbywa się to kosztem precyzji na krawędziach i przy drobnych szczegółach obrazu.

```
stereoR = cv2.ximgproc.createRightMatcher(stereo)
```

Potrzebna jest druga instancja dopasowania (`stereoR`) z wykorzystaniem funkcji `cv2.ximgproc.createRightMatcher`. Jest to wariant algorytmu obliczający dopasowanie obrazu prawego względem lewego, co umożliwia późniejsze zastosowanie filtrów spójności.

W celu poprawy jakości uzyskanej mapy dysparycji stosuje się filtrację post-procesową. W poniższym fragmencie kodu wykorzystano filtrację metodą *Weighted Least Squares* (WLS),

dostępną w module `cv2.ximgproc`. Technika ta redukuje artefakty i szумy w mapie dysparycji, zwłaszcza w rejonach o niskim kontraście i w pobliżu krawędzi obiektów.

```
lmbda = 80000
sigma = 1.8
visual_multiplier = 1.0
wls_filter = cv2.ximgproc.createDisparityWLSFilter(matcher_left=stereo)
wls_filter.setLambda(lmbda)
wls_filter.setSigmaColor(sigma)
```

Parametr `lambda` (λ) kontroluje siłę wygładzania – większa wartość powoduje bardziej globalne uśrednianie mapy dysparycji, co redukuje zakłóczenia, lecz może prowadzić do utraty szczegółów. Z kolei parametr `sigma` reguluje wpływ informacji barwnej podczas filtracji; większe wartości umożliwiają zachowanie ciągłości na jednolitych obszarach, a jednocześnie lepsze odwzorowanie krawędzi obiektów.

Zmienna `visual_multiplier` określa współczynnik skalujący, wykorzystywany wyłącznie do wizualizacji przefiltrowanej mapy, nie wpływając na same wyniki obliczeń.

Poniższy fragment kodu odpowiada za inicjalizację strumienia wideo z kamery internetowej. Do akwizycji obrazu wykorzystano funkcję `cv2.VideoCapture()`, w której parametr `0` oznacza pierwsze urządzenie wideo podłączone do systemu.

```
Cam = cv2.VideoCapture(0)
Cam.set(cv2.CAP_PROP_FRAME_WIDTH, 1100)
Cam.set(cv2.CAP_PROP_FRAME_HEIGHT, 270)
Cam.set(cv2.CAP_PROP_FPS, 60)
```

Dalsze instrukcje określają właściwości strumienia:

- `CAP_PROP_FRAME_WIDTH` – ustala szerokość pojedynczej klatki na 1100 pikseli,
- `CAP_PROP_FRAME_HEIGHT` – ustala wysokość klatki na 270 pikseli,
- `CAP_PROP_FPS` – definiuje docelową liczbę klatek na sekundę równą 60.

Instrukcja przedstawiona poniżej odpowiada za utworzenie puli wątków przy użyciu klasy `ThreadPoolExecutor` z modułu `concurrent.futures`.

```
executor = ThreadPoolExecutor(max_workers=4)
```

Obiekt `executor` zarządza równoległy wykonywaniem zadań w czterech niezależnych wątkach roboczych, co zostało określone parametrem `max_workers=4`. Dzięki temu możliwe jest asynchroniczne uruchamianie wielu fragmentów kodu, co zwiększa efektywność obliczeń w przypadku zadań niezależnych, takich jak przetwarzanie ramek obrazu czy obsługa wielu strumieni danych jednocześnie.

Zastosowanie puli wątków pozwala na automatyczną dystrybucję zadań pomiędzy dostępne wątki oraz eliminuje konieczność ręcznego zarządzania cyklem życia każdego wątku.

```
focal_length_px = PL[0, 0]
baseline_m = abs(T[0][0]) / 100

MIN_DISTANCE_TRIGGER = 0.65
MAX_DISTANCE_RELEASE = 0.7
DISPARITY_RANGE = (1.0, 150.0)
CONTOUR_AREA_THRESHOLD = 500
DISP_AVG_HISTORY = 5

distance_history = deque(maxlen=DISP_AVG_HISTORY)
```

Główna pętla

Poniższy fragment kodu odpowiada za akwizycję pojedynczej klatki obrazu z urządzenia wideo oraz weryfikację poprawności odczytu:

```
ret, frame = Cam.read()
if not ret:
    break
```

Metoda `Cam.read()` zwraca dwie wartości:

- `ret` – zmienną logiczną informującą, czy operacja przechwycenia ramki zakończyła się powodzeniem,
- `frame` – tablicę zawierającą dane obrazu w postaci macierzy pikseli.

Instrukcja warunkowa `if not ret: break` sprawdza poprawność akwizycji. W przypadku niepowodzenia (np. utraty połączenia z kamerą, braku dostępu do urządzenia lub błędu odczytu) pętla główna zostaje przerwana, co pozwala na bezpieczne zakończenie pracy programu i zapobiega dalszemu przetwarzaniu niepoprawnych danych.

Poniższy fragment kodu służy do określenia wymiarów pozyskanej ramki obrazu oraz obliczenia jej punktu środkowego w poziomie:

```
height, width, _ = frame.shape
mid = width // 2
```

Właściwość `frame.shape` zwraca krotkę opisującą wymiary macierzy obrazu:

- `height` – wysokość obrazu w pikselach (liczba wierszy),
- `width` – szerokość obrazu w pikselach (liczba kolumn),
- trzeci element (`_`) – liczbę kanałów barwnych (np. 3 dla modelu RGB).

Obliczenie wartości `mid = width // 2` pozwala uzyskać współrzędną x odpowiadającą połowie szerokości obrazu. Jest to istotne m.in. przy dzieleniu klatki na dwie części (lewą i prawą) w aplikacjach stereowizyjnych lub przy analizie symetrii sceny.

Takie wyodrębnienie parametrów obrazu umożliwia dalsze, elastyczne przetwarzanie danych w zależności od wymagań algorytmu.

Przedstawiony fragment kodu odpowiada za pozyskanie informacji o wymiarach pojedynczej klatki obrazu oraz obliczenie współrzędnej środkowej w poziomie:

```
height, width, _ = frame.shape  
mid = width // 2
```

Metoda `frame.shape` zwraca trójskładnikową krotkę opisującą rozmiar obrazu, gdzie kolejno:

- `height` – liczba wierszy macierzy obrazu, czyli jego wysokość w pikselach,
- `width` – liczba kolumn macierzy obrazu, czyli jego szerokość w pikselach,
- trzeci element (`_`) – liczba kanałów barwnych (np. 3 dla przestrzeni RGB).

Instrukcja `mid = width // 2` oblicza wartość połowy szerokości ramki, co odpowiada współrzędnej x środka obrazu w układzie współrzędnych pikselowych. Informacja ta może być wykorzystywana m.in. do dzielenia obrazu na części (np. lewą i prawą) w systemach stereowizyjnych, lokalizacji osi symetrii lub jako punkt odniesienia w dalszym etapie przetwarzania danych wizyjnych.

Zaprezentowany fragment kodu realizuje proces rektyfikacji obrazów lewego i prawego pochodzących z kamery stereoskopowej, korzystając z uprzednio wyznaczonych map przekształceń geometrycznych:

```
Left_nice = executor.submit(cv2.remap, left_frame, Left_Stereo_Map[0], Left_Stereo_Map[1],  
                           interpolation=cv2.INTER_LANCZOS4, borderMode=cv2.BORDER_CONSTANT).result  
Right_nice = executor.submit(cv2.remap, right_frame, Right_Stereo_Map[0], Right_Stereo_Map[1],  
                           interpolation=cv2.INTER_LANCZOS4, borderMode=cv2.BORDER_CONSTANT).result
```

Wykorzystana funkcja `cv2.remap` dokonuje odwzorowania (ang. *remapping*) obrazu wejściowego na nową siatkę współrzędnych zdefiniowaną przez macierze mapujące `Left_Stereo_Map` oraz `Right_Stereo_Map`. Mapy te zostały wygenerowane w procesie kalibracji i rektyfikacji kamer stereo i pozwalają na skorygowanie zniekształceń obiektywów oraz wyrównanie obrazów tak, aby linie epipolarne były równoległe do osi poziomej.

Przetwarzanie obu ramek (`left_frame, right_frame`) zostało zrealizowane równolegle dzięki wykorzystaniu obiektu `ThreadPoolExecutor`, co pozwala na zwiększenie efektywno-

ści obliczeń. Parametr `interpolation=cv2.INTER_LANCZOS4` określa metodę interpolacji opartą na jądrze Lanczosa, która charakteryzuje się wysoką jakością odtwarzania szczegółów obrazu. Z kolei `borderMode=cv2.BORDER_CONSTANT` ustala sposób traktowania pikseli wychodzących poza granice obrazu – w tym przypadku wypełniane są one stałą wartością (najczęściej czernią).

W wyniku działania kodu uzyskiwane są dwa obrazy: `Left_nice` oraz `Right_nice`, które stanowią rektyfikowane odpowiedniki oryginalnych ramek wejściowych i są przygotowane do dalszych etapów przetwarzania stereowizyjnego, takich jak obliczanie map dysparycji czy rekonstrukcja głębi sceny.

```
gray_left = executor.submit(cv2.cvtColor, Left_nice, cv2.COLOR_BGR2GRAY).result()
gray_right = executor.submit(cv2.cvtColor, Right_nice, cv2.COLOR_BGR2GRAY).result()
```

W pierwszym etapie do obliczeń wykorzystywana jest funkcja `cv2.cvtColor`, która przekształca obraz z przestrzeni barw BGR (Blue-Green-Red) do przestrzeni odcieni szarości (gray-scale). Operacja ta jest realizowana równolegle przy użyciu mechanizmu wielowątkowości (`executor.submit`), co pozwala na jednoczesne przetwarzanie obrazu lewego i prawego, a w konsekwencji zwiększa efektywność całego systemu przetwarzania stereoskopowego.

Wynikiem tego etapu są dwa obrazy (`gray_left` i `gray_right`) w skali szarości, które stanowią podstawę do dalszych obliczeń, w szczególności do wyznaczania mapy dysparycji. Przekształcenie do skali szarości jest niezbędne, ponieważ większość algorytmów stereo (np. StereoBM czy StereoSGBM) operuje na intensywnościach pikseli, a nie na pełnej informacji kolorystycznej.

```
futureL = executor.submit(lambda: stereo.compute(gray_left, gray_right).astype(np.float32) / 16.0)
futureR = executor.submit(lambda: stereoR.compute(gray_right, gray_left).astype(np.float32) / 16.0)
dispL = futureL.result()
dispR = futureR.result()
```

W pierwszym kroku wykorzystano algorytmy dopasowania stereo zaimplementowane w bibliotece OpenCV (`stereo` i `stereoR`), które obliczają różnicę położenia odpowiadających sobie pikseli w obrazie lewym i prawym. Operacja ta jest przeprowadzana równolegle dla obu kierunków:

- `stereo.compute(gray_left, gray_right)` wyznacza dysparycję z punktu widzenia kamery lewej,
- `stereoR.compute(gray_right, gray_left)` wykonuje analogiczną operację z perspektywy kamery prawej.

Wynikiem działania są początkowo macierze dysparycji w formacie całkowitoliczbowym,

które następnie są konwertowane do typu float32 i dzielone przez wartość 16.0. Ten krok normalizuje dane, ponieważ algorytmy stereo w OpenCV zwracają wartości zdyskretyzowane, przeskalowane domyślnie przez współczynnik 16.

Uzyskane w ten sposób macierze (dispL i dispR) reprezentują mapy dysparcji, które stanowią kluczowy etap w procesie rekonstrukcji głębi sceny. Na ich podstawie możliwe jest późniejsze obliczanie mapy głębi (ang. depth map) i trójwymiarowej rekonstrukcji obserwowanego otoczenia.

Rysunek 15: Rezultat mapy dysparcji StereoSGBM.

Rysunek 16: Rezultat mapy dysparcji uzyskanej metodą StereoBM.

```
filtered_disp = wls_filter.filter(dispL, gray_left, None, dispR)
```

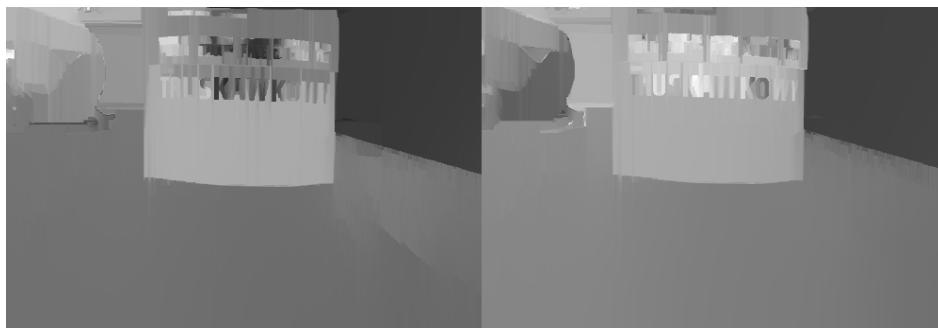
Algorytm WLS jest techniką wygładzania i poprawy jakości map dysparcji. Jego działanie polega na redukcji szumu oraz artefaktów dopasowania stereo, przy jednoczesnym zachowaniu wyraźnych granic obiektów. Dzięki temu mapa głębi uzyskana z przefiltrowanej dysparcji charakteryzuje się lepszą spójnością wizualną i większą dokładnością w obszarach o jednolitej teksturze.

- dispL stanowi surową mapę dysparcji obliczoną dla obrazu lewego,
- gray_left pełni funkcję obrazu przewodniego (ang. guidance image), który umożliwia filtrowi WLS lepsze dostosowanie wygładzania do struktury krawędzi w obrazie,

- dispR to dodatkowa mapa dysparycji z perspektywy prawej kamery, wykorzystywana do poprawy spójności filtracji.

Wynikiem operacji jest filtered_disp, czyli przefiltrowana mapa dysparycji, stanowiąca wysoką jakość estymację głębi sceny. Uzyskane dane mogą być następnie użyte w dalszych etapach przetwarzania, takich jak obliczanie odległości do obiektów, segmentacja przestrzenna czy trójwymiarowa rekonstrukcja otoczenia.

Tak wygląda rezultat filtra WLS:

Rysunek 17: Rezultat filtra WLS dla StereoSGBM i StereoBM.

```
disp_closed = cv2.morphologyEx(filtered_disp, cv2.MORPH_CLOSE, kernel)
```

Operacja domykania (closing) w morfologii matematycznej polega na sekwencyjnym zastosowaniu dwóch operacji: dylatacji, a następnie erozji, przy użyciu zadanego elementu strukturalnego (kernel). Jej głównym celem jest wypełnianie niewielkich dziur, luk i szumów we wnętrzu obiektów, a także wygładzanie ich konturów, przy jednoczesnym zachowaniu ogólnego kształtu i rozmiaru struktur.

W kontekście przetwarzania mapy dysparycji:

- filtered_disp reprezentuje mapę głębi uzyskaną po wcześniejszej filtracji WLS,
- kernel to element strukturalny definiujący sąsiedztwo pikseli, na podstawie którego wykonywana jest operacja morfologiczna,
- cv2.MORPH_CLOSE określa, że zostanie zastosowane domykanie.

W rezultacie otrzymujemy disp_closed, czyli mapę dysparycji o bardziej zwartym i spójnym charakterze, wolną od drobnych artefaktów oraz przerw w powierzchniach obiektów. Taka postać mapy głębi jest bardziej użyteczna w dalszej analizie, np. przy rekonstrukcji trójwymiarowej sceny, segmentacji przestrzeni czy detekcji przeszkód.

```
disp_height, disp_width = disp_closed.shape
roi_width = disp_width // 3
```

```

roi_height = disp_height // 2
roi_x = (disp_width - roi_width + 150) // 2
roi_y = (disp_height - roi_height) // 2
roi_rect = (roi_x, roi_y, roi_width, roi_height)

```

Powyższy fragment kodu w języku Python realizuje wyznaczenie prostokątnego obszaru zainteresowania (ang. Region of Interest, ROI) w obrębie analizowanego obrazu, którego wymiary określa macierz disp_closed. Proces ten przebiega w następujących etapach:

1. Pobranie wymiarów obrazu – zmienne disp_height oraz disp_width są inicjalizowane wartościami wysokości i szerokości obrazu na podstawie jego rozmiaru (shape), co umożliwia dalsze obliczenia w jednostkach pikselowych.
2. Wyznaczenie wymiarów ROI – obszar zainteresowania jest definiowany jako prostokąt o szerokości równej jednej trzeciej szerokości obrazu (roi_width = disp_width // 3) oraz wysokości stanowiącej połowę wysokości obrazu (roi_height = disp_height // 2). Zastosowanie operatora dzielenia całkowitego (//) zapewnia, że wymiary te są liczbami całkowitymi.
3. Określenie położenia ROI – współrzędne lewego górnego narożnika prostokąta ROI są wyliczane tak, aby obszar ten był centralnie zlokalizowany w obrazie, z dodatkowym przesunięciem w osi poziomej o 150 pikseli w prawo:
  - współrzędna roi_x jest obliczana jako połowa różnicy pomiędzy szerokością obrazu a szerokością ROI, powiększona o wartość 150 pikseli,
  - współrzędna roi_y jest obliczana jako połowa różnicy pomiędzy wysokością obrazu a wysokością ROI.
4. Definicja prostokąta ROI – zmienna roi_rect przyjmuje postać krotki (roi_x, roi_y, roi_width, roi_height), która jednoznacznie opisuje położenie oraz rozmiary wyodrębnionego obszaru zainteresowania.

W efekcie powyższych operacji uzyskuje się parametry umożliwiające dalszą analizę lub przetwarzanie wybranego fragmentu obrazu w sposób zlokalizowany, co jest szczególnie istotne w zadaniach takich jak segmentacja, detekcja obiektów czy analiza dysparycji w wybranym regionie.

```
_ , close_mask = cv2.threshold(disp_closed, 160, 255, cv2.THRESH_BINARY)
```

Powyższy fragment kodu implementuje etap segmentacji obrazu przy wykorzystaniu programowania binarnego, którego celem jest detekcja obiektów znajdujących się w niewielkiej odległości od kamery. Operacja ta realizowana jest z użyciem funkcji cv2.threshold z biblioteki

OpenCV i przebiega w następujący sposób:

1. Dane wejściowe – macierz disp_closed reprezentuje obraz głębi (np. mapę dysparycji), w której wyższe wartości odpowiadają mniejszym odległościom od obserwatora.
2. Progowanie binarne – funkcja cv2.threshold porównuje każdą wartość piksela obrazu wejściowego z ustalonym progiem (160).
  - Jeśli wartość piksela jest większa lub równa progowi (160), w obrazie wynikowym przypisywana jest wartość maksymalna (255), co oznacza piksel należący do obiektu bliskiego. W przeciwnym przypadku piksel przyjmuje wartość 0, co odpowiada tłu lub obiekowi odległemu.
3. Parametry funkcji:
  - 160 – wartość progu decydująca o rozróżnieniu pikseli odpowiadających obiektom bliskim,
  - 255 – wartość przypisywana pikselom spełniającym warunek progowy,
  - cv2.THRESH_BINARY – flaga wskazująca na zastosowanie binarnego trybu progowania.
4. Wynik operacji – funkcja zwraca dwie wartości:
  - drugi element (close_mask) to obraz maski binarnej, w której piksele odpowiadające obiektom bliskim mają wartość 255, a pozostałe 0.

W efekcie otrzymuje się mapę binarną bliskich obiektów, która może zostać wykorzystana w dalszych etapach przetwarzania, takich jak ekstrakcja konturów, segmentacja obszarów, czy analiza kolizji w systemach wizyjnych.

```
roi_mask = np.zeros_like(close_mask)
roi_mask[roi_y:roi_y + roi_height, roi_x:roi_x + roi_width] = close_mask[roi_y:roi_y + roi_height, roi_x:roi_x + roi_width]
```

Powyższy fragment kodu odpowiada za ograniczenie obszaru analizy binarnej maski close_mask do wcześniej zdefiniowanego regionu zainteresowania (Region of Interest, ROI). Uzyskana maska roi_mask zawiera wartości binarne (0 i 255) tylko w wyznaczonym regionie zainteresowania, natomiast wszystkie pozostałe piksele przyjmują wartość 0. W ten sposób dalsza analiza (np. wykrywanie konturów, obliczanie miar) jest ograniczona wyłącznie do fragmentu obrazu istotnego z punktu widzenia aplikacji.

Wykrywanie obiektów

```

contours, _ = cv2.findContours(roi_mask, cv2.RETR_EXTERNAL, cv2.CHAIN_APPROX_SIMPLE)

current_stop_flag = False

for cnt in contours:
    if cv2.contourArea(cnt) < CONTOUR_AREA_THRESHOLD:
        continue

    x, y, w, h = cv2.boundingRect(cnt)
    cx, cy = x + w // 2, y + h // 2

    if cy - 1 < 0 or cy + 2 > dispL.shape[0] or cx - 1 < 0 or cx + 2 > dispL.shape[1]:
        continue

    roi_disp = dispL[cy - 1:cy + 2, cx - 1:cx + 2]
    valid_disp = roi_disp[(roi_disp > DISPARITY_RANGE[0]) & (roi_disp < DISPARITY_RANGE[1])]

    if valid_disp.size == 0:
        continue

    avg_disp = np.median(valid_disp)
    distance = (focal_length_px * baseline_m) / avg_disp
    distance_history.append(distance)
    smoothed_distance = np.median(distance_history)

    if smoothed_distance < MIN_DISTANCE_TRIGGER:
        current_stop_flag = True
        break

    if current_stop_flag:
        lgpio.gpio_write(chip, PIN, 0)
    elif len(distance_history) == DISP_AVG_HISTORY and smoothed_distance > MAX_DISTANCE_RELEASE:
        lgpio.gpio_write(chip, PIN, 1)

```

Powyższy fragment kodu realizuje kompletną procedurę detekcji obiektów znajdujących się w obszarze zainteresowania oraz określenia ich odległości od systemu wizyjnego na podstawie mapy dysparycji. Dodatkowo implementuje logikę sterowania urządzeniem (np. robota mobilnego) z wykorzystaniem mechanizmu histerezy w celu zapewnienia stabilności działania. Szczegółowe etapy działania można opisać następująco:

1. Detekcja konturów w masce ograniczonej do ROI

Funkcja cv2.findContours wyszukuje kontury w binarnej masce roi_mask, uprzednio ograniczonej do regionu zainteresowania. Zastosowany tryb cv2.RETR_EXTERNAL powoduje, że wykrywane są wyłącznie kontury zewnętrzne, natomiast metoda cv2.CHAIN_APPROX_ dokonuje kompresji punktów konturu w celu redukcji pamięci.

2. Iteracja po wykrytych konturach z filtracją szumu

- Filtracja według powierzchni: Kontury o polu mniejszym niż zadany próg (CON-

TOUR_AREA_THRESHOLD) są odrzucane jako szum lub obiekty nieistotne.

- Wyznaczenie prostokąta otaczającego: Funkcja cv2.boundingRect oblicza minimalny prostokąt obejmujący dany kontur. Na jego podstawie wyznaczany jest środek prostokąta (cx,cy).

3. Weryfikacja poprawności położenia

Aby uniknąć błędów indeksowania, sprawdzane jest, czy punkt środkowy prostokąta wraz z niewielkim marginesem (1 piksel w góre i w dół) mieści się w granicach obrazu dispL.

4. Analiza lokalnej mapy dysparycji

Z obrazu dysparycji (dispL) pobierany jest fragment 3×3 wokół punktu centralnego obiektu (roi_disp). Następnie wybierane są jedynie te wartości, które mieszczą się w dopuszczalnym zakresie (DISPARITY_RANGE), eliminując w ten sposób punkty nieprawidłowe lub o niskiej jakości pomiaru.

5. Estymacja odległości

Jeżeli w analizowanym fragmencie znajdują się prawidłowe wartości dysparycji, obliczana jest ich mediana (avg_disp), a następnie na tej podstawie wyznaczana odległość do obiektu zgodnie ze wzorem:

$$\text{distance} = \frac{\text{focal\_length\_px} \cdot \text{baseline\_m}}{\text{avg\_disp}}$$

gdzie:

- focal_length_px – ogniskowa wyrażona w pikselach,
- baseline_m – odległość między kamerami stereoskopowymi,
- avg_disp – medianowa wartość dysparycji w ROI.

Obliczona wartość jest dodawana do historii pomiarów (distance_history), a następnie obliczana jest jej mediana (smoothed_distance) w celu wygładzenia wyników i eliminacji szumu pomiarowego.

6. Zastosowanie logiki histerezy i wizualizacja

Jeżeli wygładzona odległość jest mniejsza niż zadany próg (MIN_DISTANCE_TRIGGER), ustawiany jest znacznik current_stop_flag = True. Wówczas na obrazie disp_closed rysowany jest prostokąt wokół wykrytego obiektu w kolorze zależnym od odległości

(czerwony dla odległości poniżej 0,5 m, zielony w pozostałych przypadkach). Dodatkowo wyświetlna jest etykieta z informacją o odległości w metrach. Pętla zostaje przerwana po pierwszym wykryciu obiektu spełniającego kryteria.

7. Sterowanie urządzeniem za pomocą GPIO

Na koniec, w zależności od wartości `current_stop_flag` oraz mediany odległości w historii pomiarów, podejmowana jest decyzja o wysłaniu sygnału do wyjścia GPIO:

- Jeżeli obiekt znajduje się zbyt blisko (`current_stop_flag == True`), na pinie sterującym ustawiany jest stan niski (`lgpio gpio_write(chip, PIN, 0)`), co odpowiada zatrzymaniu urządzenia.
- Jeżeli w historii znajduje się pełny zestaw pomiarów (`DISP_AVG_HISTORY`) i odległość przekracza wartość `MAX_DISTANCE_RELEASE`, wysyłany jest sygnał uruchomienia ruchu (`lgpio gpio_write(chip, PIN, 1)`).

Rozdział 5

Wnioski i możliwe ulepszenia

Z przeprowadzonej analizy uzyskanych obrazów można stwierdzić, że zastosowanie systemu antykolizyjnego opartego wyłącznie na analizie obrazu jest niewystarczające. Stereowizja posiada bowiem szereg ograniczeń, które wpływają na jej niezawodność, m.in.:

- problemy przy silnym oświetleniu oraz odbiciach, gdzie zmienność intensywności zakłóca proces dopasowania pikseli,
- brak możliwości dopasowania w obszarach ubogich w teksturę, takich jak białe ściany czy jednolite niebo,
- ograniczenie widzenia do jednej perspektywy, co powoduje występowanie martwych stref pomiędzy kamerami lub poza polem widzenia jednej z nich.

Aby stereowizja mogła funkcjonować w sposób użyteczny w systemach antykolizyjnych, konieczne jest zastosowanie dodatkowych czujników, takich jak wodoodporny czujnik ultradźwiękowy A02YYUW czy laserowy czujnik LiDAR. Należy jednak podkreślić, że również te urządzenia posiadają własne ograniczenia.

Kolejnym istotnym problemem jest liczba klatek na sekundę (ang. *Frames Per Second, FPS*). Analiza wyników wykazała, że osiągnięcie wartości około 4 FPS jest niewystarczające do zapewnienia pewnej i szybkiej reakcji systemu na wykrycie zagrożenia kolizją. Główną przyczyną tak niskiej wydajności jest fakt, iż obliczenia realizowane są na procesorze centralnym (CPU), który wykonuje instrukcje sekwencyjnie.

Dla porównania, przy zastosowaniu wydajniejszego CPU udało się uzyskać około 16 FPS, co wciąż stanowi wartość niewystarczającą.

CPU Name ↓	CPU Mark (higher is better) ↓
Intel Core i5-13600KF	37,491
Broadcom BCM2712	4,309

Rysunek 18: Porównanie CPU ARM i x86

Rozwiązaniem tego problemu może być zastosowanie odpowiedniego komputera jednopłytowego z wydajnym procesorem graficznym (GPU), np. z rodziny Jetson firmy NVIDIA.

Rysunek 19: NVIDIA Jetson Nano B01.

Taka platforma umożliwia na przeniesienie omówionych obliczeń na GPU. Pozwoli to na znaczące zwiększenie liczby przetwarzanych klatek na sekundę, a tym samym poprawi responsywność systemu w kontekście wykrywania kolizji.

Implementacja systemu antykolizyjnego na bazie Raspberry Pi 5 oraz kamery stereoskopowej wykazała, że nawet przy ograniczonych zasobach sprzętowych możliwe jest skuteczne przeprowadzanie przetwarzania obrazu w czasie rzeczywistym. Pomimo istotnego obciążenia obliczeniowego, stereowizja dostarcza bogatych informacji o głębi sceny, co zwiększa niezawodność systemów unikania przeszkód.

Dzięki kompaktowym rozmiarom, niskiej cenie oraz energooszczędności, Raspberry Pi 5 okazuje się atrakcyjną platformą dla zastosowań edukacyjnych, prototypowych oraz potencjalnie komercyjnych.

Spis rysunków

1.	Płytki Raspberry Pi 5. https://www.hackatronic.com/wp-content/uploads/2024/03/Raspberry-Pi-5-Pinout-1210x642.jpg	6
2.	Kamera stereowizyjna. https://cell-kom.com/inne/21454-kamera-internetowa-full-hd-b16-1080p-5900217390350.html	6
3.	Moduł zasilający. https://www.waveshare.com/wiki/UPS-HAT-(B)	6
4.	Moduł przekaźnika. https://l1nq.com/hQOm9	7
5.	Pojazd projektu. Opracowanie własne	7
6.	Odwroćenie obrazu przez soczewkę. https://funsizephysics.com/use-light-turn-world-upside/	9
7.	Model kamery otworkowej. Learning OpenCV 3, O'Reilly, Str. 639	11
8.	Rodzaje dystorsji. https://beafoto.pl/dystorsja	12
9.	Widok wykrytych wierzchołków szachownic. https://learnopencv.com/making-a-low-cost-stereo-camera-using-opencv/	16
10.	Model kamery stereo. Learning OpenCV 3, O'Reilly, Str. 709	18
11.	Wyszukiwanie pasujących bloków za pomocą StereoSGBM. Opracowanie własne.	21
12.	Pięć kierunków przeszukiwania w algorytmie StereoSGBM. Opracowanie własne.	22
13.	Przykład filtra zamkającego. https://www.graphicsmill.com/docs/gm/minimum-maximum-median-filters.htm	25
14.	Schemat triangulacji. Learning OpenCV 3, O'Reilly, Str. 705	26
15.	Rezultat mapy dysparcji StereoSGBM. Opracowanie własne.	37
16.	Rezultat mapy dysparcji StereoBM. Opracowanie własne.	37
17.	Rezultat filtra WLS dla StereoSGBM i StereoBM. Opracowanie własne.	38
18.	Porównanie CPU ARM i x86. https://www.cpubenchmark.net/	46

Bibliografia

- [1] Fotografia otworkowa. Jak zrobić zdjęcie bez specjalistycznego aparatu fotograficznego?, <https://gaudemater.pl/fotografia-otworkowa/>, 2021-04-23.
- [2] Shawn Ingersoll, Derek Boyd, Kilen Murphy, Khara Plicanic, Anna Goellner, Zapoznanie z pojęciem i zastosowaniami ogniskowej, <https://www.adobe.com/pl/creativecloud/photography/discover/focal-length.html>.
- [3] Richard Hartley, Andrew Zisserman, Multiple View Geometry in Computer Vision, https://www.r-5.org/files/books/computers/algo-list/image-processing/vision/Richard_Hartley_Andrew_Zisserman-Multiple_View_Geometry_in_Computer_Vision-EN.pdf, 2004.
- [4] Dave Christian, Brown's Distortion Model and How To Use It
<https://www.foamcoreprint.com/blog/what-are-calibration-targets>, 2023-02-20.
- [5] John Lambert, Stereo and Disparity, <https://johnwlambert.github.io/stereo/>.
- [6] Baeldung authors, Disparity Map in Stereo Vision,
<https://www.baeldung.com/cs/disparity-map-stereo-vision>, 2025-03-26.
- [7] Rajesh Rao, Stereo and 3D Vision,
<https://courses.cs.washington.edu/courses/cse455/09wi/Lects/lect16.pdf>.
- [8] Adrian Kaehler, Gary Bradski, Learning OpenCV 3, O'Reilly, 2017-11.
- [9] Dystorsja w fotografii, <https://beafoto.pl/dystorsja>, 2021-01.
- [10] Kaustubh Sadekar, Making A Low-Cost Stereo Camera Using OpenCV,
https://learnopencv.com/making_a_low_cost_stereo_camera_using_opencv/, 2021-01-11.

- [11] Sushma Sri, Motion Estimation using Block Matching Algorithm,
<https://media.neliti.com/media/publications/237501-motion-estimation-using-block-matching-a-4e613693.pdf>, 2018-05.
- [12] Renzhi Mao, Kaijie Wei, Hideharu Amano, Yuki Kuno, Masatoshi Arai, Weighted Least Square Filter for Improving the Quality of Depth Map on FPGA,
<http://www.ijnc.org/index.php/ijnc/article/view/291>, 2022-07.
- [13] Heiko Hirschmüller https://en.wikipedia.org/wiki/Semi_global_matching, 2005.
- [14] Ralph Hartley https://en.wikipedia.org/wiki/Hartley_function, 1928.
- [15] Jean-Yves Bouguet <https://robots.stanford.edu/cs223b04/JeanYvesCalib/>.